

Wprowadzenie

Mam przyjemność przedstawić tom 15 Rocznika Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy.

Na jego zawartość składają się materiały naukowe (Dział naukowy) oraz informacje o działalności Stowarzyszenia (Kronika SNPL). Zawarte w Roczniku artykuły można umownie zaszereżować do kilku podstawowych grup tematycznych. Połowę z nich stanowią teksty o ukierunkowaniu historycznym i w większości dotyczą problematyki polsko-litewskiej. Szerzej publikacji w większym bądź mniejszym stopniu porusza kwestie związane z mniejszościami narodowymi. Część artykułów przedstawia wybrane zagadnienia w ujęciu historycznym. Można tu wymienić opracowanie o lasce marszałkowskiej z okresu Rzeczypospolitej szlacheckiej (Paulina Mielnik), publikację poświęconą działalności towarzystw naukowych w Wilnie przed pierwszą wojną światową i w czasie jej trwania (Henryka Ilgiewicz), dwa artykuły dotyczące mniejszości narodowych w Polsce w okresie międzywojennym (Joanna Januszewska-Jurkiewicz i Sylwia Wójtowicz), esej naukowy o zbrodni we wsi Lidice i jej upamiętnieniu (Halina Taborska), artykuł o historycznych powiązaniach naukowych między Wilnem a Poznaniem ze szczególnym uwzględnieniem powojennych losów naukowców wileńskich oraz o powstaniu lituanistyki poznańskiej (Marceli Kosman). Sprawy skomplikowanej historii najnowszej Polaków na Litwie są omawiane w dwuczęściowym artykule Adama Chajewskiego¹, który treściowo wiąże się z dwoma innymi tekstami (Walentyna Krupowies i Marcin Dębicki) poświęconymi analizie obrazu Litwy oraz wizerunku Polaków litewskich w prasie polskiej. Publikacja Andrzeja Sęka i Małgorzaty Popiało traktuje o prawnych aspektach ochrony rodziny. W obszernym tekście Zdzisława Gębołyśia została dokonana wszechstronna analiza treści wszystkich poprzednich Roczników SNPL. W rubryce Rocznika zatytułowanej „Recenzje i opinie” czytelnik znajdzie omówienia (Irena Miłkaszewicz, Henryka Ilgiewicz, Marceli Kosman) trzech interesujących publikacji. W odrębnej rubryce zamieszczono teksty i noty biograficzne o znanych naukowcach profesorach: Ewaldzie Pacowskim, Edwardzie Szpilewskim,

---

¹ Jego część pierwsza, zatytułowana „*Stosunek Polaków na Litwie do proklamacji niepodległości państwa litewskiego*” ukaże się równolegle w „*Studium Vilnense*”, 2015, vol. 13, a druga – w tym tomie Rocznika SNPL.

Wojciechu Falkowskim i Waławie Stankiewicz. Całość Rocznika zamykają materiały dotyczące działalności SNPL.

Na szczególną uwagę zasługuje artykuł profesora **Marcelego Kosmana** „Z Wilna do Poznania. Fragment z dziejów badań lituanistycznych w Polsce”. Autor przedstawia panoramę stosunków, kontaktów oraz zainteresowań naukowców z Wielkopolski i Wilna wspólnymi dziejami Rzeczypospolitej polsko-litewskiej po 1795 roku. Podkreśla, że po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. wspólnym badaniom naukowym nad przeszłością Wielkiego Księstwa Litewskiego i jego powiązaniach z Koroną patronowały oba uniwersytety powstałe w Poznaniu i Wilnie. Jednym z rektorów Uniwersytetu Stefana Batorego był Wielkopolanin Alfons Parczewski. Okres międzywojenny to nie tylko badania prowadzone nad dziejami Wielkiego Księstwa Litewskiego, lecz również aktywna współpraca, wymiana doświadczeń i wiedzy (ogólnopolskie zjazdy historyków w Poznaniu i Wilnie, publikacje, przenoszenie się nauczycieli akademickich z jednej uczelni na drugą etc.). Szczególnie wiele miejsca autor poświęca Henrykowi Łowmiańskiemu (1898–1984), osobie szczególnie zasłużonej w odkrywaniu nowych kart historii WKL, profesorowi USB do 1939 r., po drugiej zaś wojnie światowej do końca życia związanemu z Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu. W opracowaniu prof. M. Kosman wspomina też szereg innych osób zasłużonych dla rozwoju lituanistyki poznańskiej.

Artykuł mgr **Pauliny Mielnik** „Laska marszałkowska w świetle wybranych źródeł ikonograficznych Sejmu polskiego” dotyczy niedostatecznie zbadanego i opisanego atrybutu władzy jednego z najwyższych urzędników Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Autorka na podstawie dostępnej ikonografii Sejmu polskiego analizuje genezę powstania, przeznaczenie i treści ideowe tego insygnium władzy.

Wilniana są głównym tematem prac naukowych dr hab. **Henryki Hgiewicz**. Tym razem w centrum jej uwagi znalazła się działalność wileńskich towarzystw naukowych w latach poprzedzających pierwszą wojnę światową i w czasie jej trwania. Autorka analizuje działalność Cesarskiego Towarzystwa Lekarskiego w Wilnie, Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Północno-Zachodniego Oddziału Cesarskiego Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego w warunkach wojennych. Podkreśla, że pomimo wojny, a zwłaszcza w okresie okupacji niemieckiej, Polacy, członkowie tych towarzystw, nie tylko nie zaprzestali działalności oświatowej, organizacyjnej i

naukowej, lecz też nieśli w tych ciężkich czasach pomoc mieszkańcom Wilna.

W dwóch publikacjach rozważane są kwestie dotyczące mniejszości narodowych w Polsce międzywojennej. W artykule prof. dr hab. **Joanny Januszewskiej-Jurkiewicz** „Tatarzy na Wileńszczyźnie w okresie międzywojennym. Wyznawcy islamu w otoczeniu chrześcijańskim jako grupa o dwuszczeblowej świadomości narodowej” jest przedstawiona nie tylko panorama życia społeczno-ekonomicznego, religijnego, krajobrazu kulturowego oraz współżycia Tatarów z przedstawicielami innych narodowości, lecz są też pewne nawiązania do współczesnych procesów migracyjnych. Dużą zaletą artykułu jest kompleksowe zaprezentowanie mniejszości tatarskiej z podaną równocześnie znaczną ilością danych faktograficznych. Można uznać, że współistnienie większości polskiej z mniejszością tatarską w czasach II Rzeczypospolitej, jeżeli nie było modelowe, to przynajmniej wysoce poprawne. O wiele bardziej złożone i często konfliktowe stosunki z mniejszością ukraińską istniały w okresie międzywojennym. Większość organizacji ukraińskich zarówno w Polsce, jak i za jej granicami stawiała sobie za cel pracę i walkę na rzecz politycznego, ekonomicznego i kulturalnego wyzwolenia narodu ukraińskiego, chociaż w różny sposób deklarowała jego osiągnięcie. Dr **Sylwia Wójtowicz** w artykule „Ukraińskie Zjednoczenie Narodowo-Demokratyczne na drodze do porozumienia z władzami II RP” przede wszystkim zwraca uwagę nie na sytuacje konfliktowe i dramatyczne, lecz na próby znalezienia płaszczyzn współpracy i porozumienia pomiędzy reprezentantami UNDO (Ukraińskiego Zjednoczenia Narodowo-Demokratycznego) a władzami II RP w celu zapewnienia normalnego funkcjonowania społeczności ukraińskiej w Galicji Wschodniej.

W roku 2015 przypada 70. rocznica zakończenia II wojny światowej, która spowodowała gigantyczne, niepowetowane straty materialne i ludzkie, zwłaszcza wśród ludności cywilnej wielu krajów. Upamiętnieniu zbrodni i cierpień mieszkańców czeskiej wsi Lidice, którzy zostali bestialsko zamordowani przez niemieckich nazistów, poświęcony jest tekst prof. dr hab. **Haliny Taborskiej** „Pacyfikowane wsie Europy – Lidice”. Autorka powiązała wydarzenia historyczne z opisem i analizą rzeźb pomnikowych utrwalających pamięć o losach wsi i jej mieszkańców. To miejsce pamięci jest nie tylko symbolicznym pomnikiem pomordowanym, lecz też przestrogą potomnym, szczególnie w czasach obecnych, kiedy w wielu

miejscach naszego globu radykalizm religijny i narodowy oraz przybierający na sile terroryzm międzynarodowy mogą doprowadzić do globalnego konfliktu grożącego totalną zagładą.

Artykuł **Adama Chajewskiego** jest próbą przedstawienia stosunków litewsko-polskich na Litwie i procesów z przełomu lat 80. i 90. XX wieku, które mają niejednoznaczny wydźwięk, a co za tym idzie – do dnia dzisiejszego są wykorzystywane przez przedstawicieli określonych opcji politycznych. Autor podkreśla, że w warunkach rozpadu imperium sowieckiego i chaosu informacyjnego mniejszość polska, doświadczona przez katalizmy i wielokrotne zmiany władzy na tych terenach w XX wieku, często zajmowała pozycję zachowawczą i wyczekującą, co jest charakterystyczne dla mieszkańców pogranicza. W publikacji zawarto analizę postawy aktywnej części mniejszości polskiej wobec niepodległości Litwy oraz poruszono kwestię tzw. autonomii. Autor polemizuje z pokutującymi w mediach stereotypami oraz stygmatyzacją Polaków Wileńszczyzny i na podstawie analizy dokumentów obala głoszone przez niektórych autorów mity o antylitewskości polskiej mniejszości narodowej, próbach secesji itd. Emocjonalny stosunek do złożonych procesów społeczno-politycznych na Wileńszczyźnie nie przesłania autorowi naukowego podejścia do analizowanego problemu. Zaleta artykułu polega na ukazaniu pewnych procesów i działań przedstawicieli mniejszości polskiej w szerszym kontekście. Autor swoje tezy opiera na dokumentach źródłowych.

Problematyka współczesnych Polaków na Kresach byłej Rzeczypospolitej w ostatnim ćwierćwieczu z różną intensywnością była eksploatowana w dyskursie społecznym i politycznym. Nasilenie się zainteresowań rodakami za wschodnią granicą Polski (na Litwie, Białorusi, Ukrainie czy w Kazachstanie) najczęściej „przypadkowo” następowało w okresie przed wyborami. Nierzadko teksty publicystyczne opiniotwórczych mediów polskich o Polakach na Wschodzie były podporządkowane odpowiedniej opcji politycznej. Ta problematyka została poruszona w interesującym artykule dr **Walentyny Krupowies** „W mocy dyskursów publicystycznych. Przyczynek do badań nad wizerunkiem Polaków z Litwy w prasie polskiej”. Autorka skupia się na analizie dyskursu publicystycznego na temat Polaków na Litwie. Analizę przeprowadza na wybranych tekstach, które ukazywały się na łamach prasy polskiej. W. Krupowies zaznacza, że „obraz Polaków wileńskich w prasie krajowej przypomina nieco kolaż złożony z elementów pochodzących z różnych porządków: z wyobrażeń o polskiej wspólnocie, z analiz społeczeństwa postsowieckiego, z przywoływania

wciąż obecnych i żywych fragmentów świata tradycyjnego, owych starych form życia i myślenia funkcjonujących w ramach „długiego trwania” i wreszcie z dostrzeganych zjawisk zrodzonych przez modernizację”. Warto zaznaczyć, że zmienia się nie tylko struktura społeczna polskiej mniejszości na Litwie, mentalność, sposoby zarobkowania, poziom zamożności, ale też samoidentyfikacja indywidualna i grupowa Polaków tu zamieszkałych. Te aspekty funkcjonowania mniejszości polskiej na Litwie są najsłabiej rozpoznane w dyskursie publicystycznym, a zatem stanowią też najmniej wyrazisty fragment obrazu wileńskich Polaków, jaki wyłania się ze stron prasy w Polsce. Warto tylko zaznaczyć, że w niewielkich objętościowo tekstach publicystycznych nie można (bez określonych uproszczeń i skrótów myślowych) pokazać złożoności funkcjonowania mniejszości polskiej na Litwie. Przyczynek ten może być wstępem do bardziej obszernej pracy nad tematem zmieniającej się struktury mniejszości polskiej, szybko następujących przemian mentalnych w świadomości Polaków Litwy. Celem artykułu dra **Marcina Dębickiego** „Wyblakły obraz Litwy. Mitologizacja Kresów i ich osuwanie się w niepamięć Polaków” jest refleksja nad miejscem Kresów w świadomości współczesnych mieszkańców Rzeczypospolitej. Tekst jest oparty na wynikach badań przeprowadzonych we Wrocławiu w 2010 roku, które dotyczyły postaw mieszkańców miasta wobec Litwy i Litwinów. Materiał empiryczny, jak podkreśla autor, sugeruje, że wiedza respondentów na „tematy litewskie” jest dosyć skromna i schematyczna, że tylko około 10% spośród badanych osób kiedykolwiek odwiedziło to państwo i że litewskość wywołuje wśród nich pozytywne skojarzenia, które jednakże w większości osadzone są we wspólnej przeszłości oraz (najczęściej romantycznej) literaturze. W artykule wyszczególniono szereg czynników mających wpływ na ten stan rzeczy. Autor podkreśla, że pozytywna ocena i skojarzenia są nierzadko oparte na mocno zmitologizowanych obrazach Litwy i Wileńszczyzny, co w wielu dziedzinach znacząco odbiega od rzeczywistego stanu rzeczy.

Dr **Andrzej Sęk** i mgr **Małgorzata Popiało** w artykule „Wybrane prawne aspekty funkcjonowania i ochrony rodziny w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republice Litewskiej” na podstawie analizy konstytucji tych krajów oraz innych aktów prawnych próbują dokonać oceny istniejącego porządku prawnego i mechanizmów w ukierunkowanych na ochronę rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Autorzy stwierdzają, że ustawodawstwo Polski i Litwy w tej dziedzinie ma wiele podobieństw, a nawet cech wspólnych, co jest zrozumiałe ze względu na tradycje historyczne,

wspólne losy oraz kardynalne zmiany, które nastąpiły w ostatnich dziesięcioleciach, zwłaszcza po przystąpieniu do Unii Europejskiej. Zarazem warto podkreślić, że analizę tego obszaru życia społecznego trzeba wiązać nie tylko z istniejącym ustawodawstwem, lecz również z procesami społecznymi, które wskazują na określone tendencje i kierunki prac legislacyjnych w dziedzinie ochrony rodziny. Ten tekst bez wątplenia jest przyczynkiem do dalszej analizy problemu w znacznie szerszym zakresie. Pisząc o tej problematyce, warto by było uwzględnić działalność instytucji Rzecznika Praw Dziecka w Polsce i Kontrolera ds. Ochrony Praw Dziecka na Litwie. Perspektywa badawcza tego problemu jest ogromna, biorąc pod uwagę różnorodność ustawowych regulacji tej dziedziny w innych krajach Unii Europejskiej, a także intensywne procesy zmian w świadomości ludzi i towarzyszące im nowe trendy w życiu społecznym, politycznym i rodzinnym.

W artykule dra hab. **Zdzisława Gębolyśia** („Bibliografia zawartości Rocznika Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy”) z pozycji bibliologii została scharakteryzowana zawartość Rocznika SNPL, pierwszego polskiego periodyku naukowego wydawanego w Wilnie po II wojnie światowej. Autor analizuje stronę formalną i treściową tekstów, szczególną uwagę zwracając na formę piśmienniczą publikacji, na środowisko autorskie czasopisma i na tematykę publikacji.

W rubryce „Recenzje i opinie” zamieszczono dwie recenzje i *Posłowie* do monografii Henryki Ilgiewicz. Dr **Irena Mikłaszewicz** opracowała zwartą objętościowo recenzję monografii zbiorowej *Czeskie studia polonistyczne: tradycja i współczesność (filologia – historia – politologia – prawo)* wydanej pod red. Romana Barona i Romana Madeckiego w 2014 r. w Pradze. Recenzentka nie tylko uwydatnia walory merytoryczne i formalne monografii, jej wszechstronność i staranność doboru materiału, lecz też podkreśla konieczność opracowywania analogicznych dzieł nie tylko w kontekście historycznych kontaktów polsko-litewskich, ale i współczesnej współpracy. Należy zaznaczyć, że tego typu prace ukazują się co jakiś czas², problem zaś tkwi bardziej w koordynacji, systematyzacji i nakreśleniu długofalowej strategii w badaniach tej problematyki. Dr hab. **Henryka Ilgiewicz** zwraca uwagę czytelnika na niewielką objętościowo, ale bardzo interesującą merytorycznie pozycję *Wilno i Wileńszczyzna w pamiętnikach*

---

² Patrz: *Stosunki polsko-litewskie wczoraj i dziś. Historia – kultura – polityka*, Praca zbiorowa pod red. Wandy Roman i Joanny Marszałek-Kawy, Toruń 2009.

z lat pierwszej wojny światowej (Materiały ze zbiorów wileńskich i londyńskich), opracowanie, wstęp i przypisy Małgorzata i Marek Przeniosło, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, 2014. W książce zawarte są wspomnienia Stanisława Aleksandrowicza, Tadeusza Hryniewicza i Wacława Wincentego Łubieńskiego. Zawierają one nie tylko wiele cennych wiadomości i dają możliwość lepszego poznania życia mieszkańców Wilna i Wileńszczyzny w czasie pierwszej wojny światowej, ale też pozwalają z perspektywy „zwykłego” mieszkańca spojrzeć na wojnę i jej skutki. Jak podkreśla recenzentka, „każdy z autorów kwestie te naświetla z nieco innego punktu widzenia, wynikającego z doświadczenia życiowego, pozycji społecznej, a także umiejętności pisarskich”. W tej rubryce znajduje się też *Posłowie* prof. dra hab. **Marcelego Kosmana**, które było zamieszczone w monografii Henryki Ilgiewicz³. W *Posłowniu* recenzent na tle panujących na Litwie stosunków politycznych i społeczno-ekonomicznych w drugiej połowie XX i pierwszych kilkunastu latach XXI w. kreśli drogę życiową i naukową Autorki, podkreślając jej zasługi w badaniu polskiej spuścizny naukowej na Litwie i znaczenie tych badań zarówno dla nauki polskiej, jak i litewskiej. M. Kosman w formie syntetycznej przedstawia i analizuje wspomnianą monografię.

Zarząd SNPL, Rada Naukowa i Redakcja Rocznika SNPL nawiązując do szczytnych tradycji Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie i dążąc do zachowania dla potomnych przekazów o Rodakach, którzy z tych czy innych powodów musieli opuścić strony ojczyzny z Wilii i Niemna, wprowadzają do Rocznika nową rubrykę „Naukowcy z Wileńszczyzny”⁴. Będą tu zamieszczane teksty i noty biograficzne, a także wspomnienia osób nie tylko posiadających etniczne korzenie polskie, ale też wychowanych na tradycjach kultury i nauki polskiej oraz mających powiązania z szeroko rozumianą Wileńszczyzną, jak również teksty o członkach honorowych naszego Stowarzyszenia. Tom 15 Rocznika zawiera artykuł **Wojeiecha i Wacława Stankiewiczów** „Kilka refleksji o nietypowej karierze żołnierza-naukowca i o nauce ekonomiki instytucjonalnej”, który pod wieloma względami jest nietypowy, gdyż składa się z dwóch części. Jedną z nich,

---

³ *Biblioteka Państwowa im. Eustachego i Emilii Wróblewskich w Wilnie (1912–1939) oraz towarzystwa ją popierające*, Toruń, Wydawnictwo Adam Marszałek 2015. (Posłowie prof. Marcelego Kosmana jest zamieszczone na s. 221–230).

⁴ Inspiracją do wprowadzenia tej rubryki były nieduże noty biograficzne na okładkach szeregu ostatnich tomów Rocznika SNPL o zasłużonych członkach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie.

opracowana przez prof. dra Wojciecha Stankiewicza, dotyczy skrótego nakreślenia złożonych losów stryja, prof. dra hab., dra h.c. Wacława Stankiewicza, którego droga życiowa rozpoczęła się w podwileńskiej wsi Antokalce i miała szereg ostrych, a czasami i tragicznych zakrętów. W życiu Wacława Stankiewicza okres II wojny światowej i lata powojenne są podobne do losów wielu młodych ludzi z tych terenów – Armia Krajowa na Wileńszczyźnie, następnie przymusowa służba w Armii Czerwonej i od 1946 roku wieloletnia służba w Wojsku Polskim. Nadal pozostając żołnierzem, Wacław Stankiewicz związał swoje życie z nauką. Na tej drodze miał wiele osiągnięć, które zostały docenione. Świadczą o tym nadawane stopnie naukowe oraz tytuł naukowy profesora, a także zaszczytny tytuł doktora *honoris causa*. Część druga artykułu autorstwa pióra prof. dra hab. Wacława Stankiewicza dotyczy ekonomiki instytucjonalnej, której autor poświęcił niemałą część swego życia naukowego. Autorzy tej publikacji – symbolicznie, jak klamrą czasu, spinają losy kilku pokoleń Polaków z Wileńszczyzny. Jedni z nich nie z własnej woli zostali wyrwani ze stron ojczystych, a drudzy potrafili przetrwać pomimo dziejowych kataklizmów na własnej ojcowiznie i zachować swą tożsamość oraz przywiązanie do tradycji i języka.

Prof. dr hab. Arkady Rzegocki w krótkim biografii „Prof. Wojciech Falkowski – sarmata i džentelmen” przybliży sylwetkę jednego z ostatnich wybitnych przedstawicieli Drugiej Wielkiej Emigracji – harcerza, naukowca, lekarza, wszechstronnie wykształconego człowieka, wieloletniego Rektora Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie. Losy Wojciecha Falkowskiego, urodzonego w 1930 roku w Nowogródku, są typowe dla przedstawicieli Kresowian, tragiczne, a jednocześnie mogące być scenariuszem dobrego filmu sensacyjnego. Rodzina Falkowskich w 1940 r. (jak wiele innych rodzin) zostaje deportowana na północ Związku Radzieckiego. Po względnie krótkim okresie na „niehumanitarnej ziemi” W. Falkowski dostaje się do Armii Andersa w Uzbekistanie. Następnie była Persja, Tanzania, Irlandia i Wielka Brytania. Prof. Wojciech Falkowski odszedł w 2015 roku.

W roku 2015 Zarząd SNPL tytuły członków honorowych nadał dwom Profesorom szczególnie zasłużonym dla Stowarzyszenia: Ewaldowi Pacowskiemu i Edwardowi Szpilewskiemu. W Roczniku znajduje krótki biogram prof. dra hab. Ewalda Pacowskiego, który w 2015 r. ukończył 99 lat, i biogram prof. dra hab. Edwarda Szpilewskiego oraz wywiad z tym zasłużonym naukowcem.

Wprowadzenie

W rubryce „Komunikaty” zamieszczono informacje o znaczących imprezach naukowych (konferencjach, warsztatach naukowych) organizowanych przez SNPL lub z jego udziałem, a także o tych, w których aktywnie uczestniczyli członkowie Stowarzyszenia. Znalazła się tutaj informacja przygotowana przez prof. dra hab. Romualda Brazisa o XIX Międzynarodowej Konferencji USPV *Nauka a jakość życia* oraz Symposium SNPL *Wileńszczyzna wczoraj, dziś, jutro*, które odbyły się w Wilnie w dniach 27–30 czerwca 2015 r. Dr Elżbieta Kuzborska zamieściła krótką notatkę o międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej prawom językowym mniejszości narodowych, która odbyła się 27 listopada 2015 roku. Tematy poruszone na konferencji są aktualne i niezmiernie ważne dla Litwy, gdyż nadal toczą się ostre dyskusje dotyczące przygotowywanej ustawy o mniejszościach narodowych. W Roczniku jest również wzmianka o międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej „dwujęzycznym” pisarzom, która została zorganizowana na Litewskim Uniwersytecie Edukologicznym. W jej obradach aktywnie uczestniczyło wielu członków SNPL (doc. dr Halina Turkiewicz, doc. dr Barbara Dwilewicz, dr Irena Fedorowicz, dr Józef Szostakowski i inni). W tej rubryce znalazła się też informacja o zaplanowanej na 28–30 kwietnia 2016 r. międzynarodowej konferencji naukowej *Mniejszości narodowe – szansą, wyzwaniem czy zagrożeniem bezpieczeństwa narodowego?*

W rubryce „Kronika SNPL” znajdują się protokoły zebrań walnych Stowarzyszenia, roczne sprawozdania prezesa i skarbnika oraz inne informacje dotyczące działalności Stowarzyszenia.

Prof. dr Henryk Malewski